

ความรู้และพฤติกรรมการย้อมผมของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

กวิณนาถ แปลงมัลย์, พิมพ์พร ลีลาพรพิสิฐ, ชิตชนก เรือนก้อน, วรพรรณ ภูมิณี

คณะเภสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

บทคัดย่อ

วัตถุประสงค์: เพื่อสำรวจความรู้เกี่ยวกับเส้นผมและผลิตภัณฑ์ย้อมผม (ความรู้) และพฤติกรรมการย้อมผม และอาการไม่พึงประสงค์ที่เกิดจากการใช้ผลิตภัณฑ์ย้อมผมของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม และเพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อความรู้และพฤติกรรมการใช้ผลิตภัณฑ์ย้อมผม **วิธีการ:** การวิจัยเชิงสำรวจครั้งนี้เก็บข้อมูลด้วยแบบสอบถามผ่านระบบออนไลน์ ตัวอย่างคือ นักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคามจำนวน 415 คน การเลือกตัวอย่างใช้วิธีการสุ่มแบบบังเอิญ ในช่วงเดือนพฤศจิกายน – ธันวาคม พ.ศ. 2564 **ผลการวิจัย:** ตัวอย่างได้คะแนนเฉลี่ยความรู้เกี่ยวกับผลิตภัณฑ์ย้อมผม 7.64 ± 3.11 คะแนนจากคะแนนเต็ม 15 ข้อที่ตอบถูกน้อย คือ สารพาราฟีนีลีนไดอะมีนควรมีอยู่ในผลิตภัณฑ์ย้อมผมไม่เกินร้อยละ 2 (ตอบถูกร้อยละ 42.2) เหตุผลส่วนใหญ่ในการย้อมผม คือ เพื่อความสวยงาม สีน้ำตาลเป็นสีที่นิยมใช้ที่สุด สีผมที่ต้องการเป็นเหตุผลในการเลือกซื้อมากที่สุด พฤติกรรมที่ส่วนใหญ่ไม่ปฏิบัติตามคำแนะนำของผลิตภัณฑ์ คือ การทิ้งระยะเวลาที่ให้สารเคมีสัมผัสกับเส้นผมตามคำแนะนำของผลิตภัณฑ์กำหนด (ร้อยละ 68.9) อาการไม่พึงประสงค์ที่พบส่วนใหญ่ คือ ผมห่วง (ร้อยละ 52.2) ส่วนใหญ่ไม่ได้ทำการรักษา (ร้อยละ 54.4) หลังจากหายจากอาการไม่พึงประสงค์แล้ว ตัวอย่างกลับมาย้อมและไม่กลับมาย้อมในจำนวนที่ใกล้เคียงกัน (ร้อยละ 48.9 และ 51.1 ตามลำดับ) เพศหญิงมีความรู้ มากกว่าเพศชายและมีพฤติกรรมการใช้ผลิตภัณฑ์ย้อมผมเหมาะสมมากกว่าอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($P < 0.001$ ทั้งสองตัวแปร) ความรู้ มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการใช้ผลิตภัณฑ์ย้อมผมที่เหมาะสมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($P < 0.001$) **สรุป:** กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ยังมีความรู้และพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมเกี่ยวกับการย้อมผม และยังใช้ผลิตภัณฑ์ย้อมผมแม้ว่าจะเกิดอาการไม่พึงประสงค์ ส่งผลต่อความปลอดภัยในการใช้ผลิตภัณฑ์ย้อมผม

คำสำคัญ: ความรู้เกี่ยวกับการย้อมผม พฤติกรรมการย้อมผม ผลิตภัณฑ์ย้อมผม

รับต้นฉบับ: 24 พ.ค. 2565, ได้รับบทความฉบับปรับปรุง: 22 มิ.ย. 2565, รับลงตีพิมพ์: 26 มิ.ย. 2565

ผู้ประสานงานบทความ: กวิณนาถ แปลงมัลย์ คณะเภสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ถนนสุเทพ ตำบลสุเทพ อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่

50200 E-mail: Kawinnat.pl@gmail.com

Knowledge and Behaviors on Hair Dying among the Students of Rajabhat Mahasarakham University

Kawinnat Plangmal, Pimporn Leelapornpisol, Chidchanok Ruengorn, Worrapan Poomanee

Faculty of Pharmacy, Chiang Mai University

Abstract

Objective: To survey knowledge on hairs and hair dye products (the knowledge), hair dying behaviors and adverse reaction due to use of hair dye products among students of Rajabhat Mahasarakham University; and to study the factors contributing to knowledge and use of hair dye products. **Methods:** This survey study collected data with online questionnaires. The subjects were 415 students of Rajabhat Mahasarakham University. Accidental sampling was employed to select the subjects sampling during November – December 2021. **Results:** Mean score of knowledge on hair dye products was 7.64 ± 3.11 points out of the full score of 15. The item with smallest proportion of subjects with correct answer was the concentration of paraphenylenediamine in hair dye products should not be more than 2% (42.2 % of subjects correctly answered). The most common reason for hair dying was aesthetic purpose. Brown is the most popular color. The desired hair color was the reason for choosing hair dye products. The most common recommendation from the producers of hair dye products being ignored by the subjects were keeping the contact time of chemicals and hair as recommended by the products (68.9%). The most common adverse effect was hair loss (52.2%). The majority of those with adverse effect sought no treatment. After the adverse effect disappeared, proportions of subjects who resumed or avoided the use of hair dye were similar (48.9% and 51.1%, respectively). Female was more knowledgeable on hairs and hair dye products and having appropriate behavior of using hair dye compared to male ($P < 0.001$ in both variables). Knowledge was significantly correlated with the use of hair dye ($P < 0.001$). **Conclusion:** Most of the subjects had inadequate knowledge and behavior regarding hair dyeing. Additionally, they continued to use hair dye even when experiencing adverse reactions. This affected the safety in using hair dye products.

Keywords: knowledge on hair dying, hair dying, hair dye product

บทนำ

ปัจจุบันในสังคมให้ความสำคัญกับการรักษา รูปลักษณ์ที่อ่อนเยาว์และสุขภาพดี การมีรูปลักษณ์ที่ดี ส่งผลต่อความมั่นใจในตัวเองและการได้รับการยอมรับ การปรับปรุงรูปลักษณ์ช่วยให้ทัศนคติ บุคลิกภาพและความ มั่นใจเพิ่มมากขึ้น (1) ผลิตภัณฑ์ย้อมผมจัดเป็น เครื่องสำอางรูปแบบหนึ่ง ที่ผู้คนนิยมใช้ทั้งในการปกปิดผม หงอก หรือการเปลี่ยนสีผมตามยุคสมัยนิยม มีการศึกษา พบว่า การเปลี่ยนสีผมทำให้ผู้ใช้มั่นใจในตัวเองมากขึ้น และ เพิ่มคุณภาพชีวิตให้แก่ผู้ใช้ผลิตภัณฑ์ย้อมผม (2)

รายงานอาการไม่พึงประสงค์ของผลิตภัณฑ์ เครื่องสำอางของศูนย์เฝ้าระวังความปลอดภัยด้าน ผลิตภัณฑ์สุขภาพ ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2541-2543 พบว่า มี รายงานอาการไม่พึงประสงค์จากการใช้ผลิตภัณฑ์ย้อมผม จำนวน 72 รายงานจาก 387 รายงาน (ร้อยละ 18.60) ซึ่ง ถือว่ามากเป็นลำดับที่ 2 รองจากเครื่องสำอางกลุ่มสิว-ฝ้า (ร้อยละ 23.26) (3) โดยอาการไม่พึงประสงค์ชนิดรุนแรงที่ พบ ได้แก่ ทำให้เกิดผื่นแพ้สัมผัส บางรายมีอาการแพ้ที่ รุนแรง เช่น Steven-Johnson Syndrome (SJS), anaphylactic shock, หรือ angioedema ซึ่งต้องใช้เวลาใน การรักษายาวนาน และก่อให้เกิดแผลเป็นที่ถาวร นอกจากนี้ สารพาราฟีนีลีนไดอะมีนซึ่งเป็นส่วนประกอบสำคัญที่นิยม ใช้ในผลิตภัณฑ์ย้อมผมชนิดถาวร สามารถทำให้เกิดอาการ บวมบริเวณเปลือกตา ใบหน้า และริมฝีปาก ผิวหนังมีผื่น แดงเป็นตุ่มใส และมีน้ำเหลือง มีอาการคันมากบริเวณศีรษะ ใบหน้า และต้นคอ อาจมีอาการหายใจลำบากร่วมด้วยใน ผู้ป่วยที่มีอาการรุนแรง (4) นอกจากนี้ยังเป็นสารก่อกลาย พันธุ์และทำให้เกิดมะเร็ง (5)

ปัญหาของการเกิดอาการไม่พึงประสงค์มาจาก ทั้งตัวผลิตภัณฑ์และผู้ใช้ผลิตภัณฑ์ จากการสำรวจ ผลิตภัณฑ์สำหรับย้อมผมในร้านเสริมสวยของกสุริยา สุด ทิมและคณะ พบว่า ส่วนใหญ่ฉลากของผลิตภัณฑ์สำหรับ ย้อมผมไม่เป็นไปตามที่กฎหมายกำหนด เช่น ไม่มีฉลาก ภาษาไทยแสดงข้อความอันจำเป็นและแสดงค่าเตือนไม่ ครบถ้วนตามที่กฎหมายกำหนด ร้อยละ 70.39 และ 88.05 ตามลำดับ รวมถึงพบผลิตภัณฑ์ย้อมผมที่ยังไม่ได้รับการจด แจ้งจากสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา (อย.) ร้อย ละ 16.10 นอกจากนี้ยังพบปัญหาจากใช้ผลิตภัณฑ์ โดย พบว่า ผู้ให้บริการส่วนใหญ่ไม่ได้อ่านคำแนะนำจากฉลาก หรือเอกสารกำกับก่อนใช้ (ร้อยละ 57.89) จึงส่งผลให้ไม่

ปฏิบัติหรือปฏิบัติไม่ถูกต้องตามคำแนะนำในหลายขั้นตอน (6)

จากการศึกษาก่อนหน้านี้พบว่า ผู้ใช้ผลิตภัณฑ์ ย้อมผมส่วนใหญ่ (ร้อยละ 76) ไม่ทราบถึงอันตรายจาก ผลิตภัณฑ์ย้อมผม ผู้ใช้ส่วนน้อยเท่านั้นที่จะหยุดย้อมผม เมื่อพบอาการไม่พึงประสงค์ (7) นอกจากนี้ยังพบว่าแม้จะ เกิดอาการไม่พึงประสงค์ แต่ผู้บริโภคไม่ได้ตระหนักถึงความ ร้ายแรงหรือความจำเป็นในการรักษา (8) การศึกษาเรื่อง ความรู้และพฤติกรรมในวัยรุ่นผู้หญิงในกรุงเทพมหานคร อินโดนีเซีย พบว่า ความรู้เกี่ยวกับสุขภาพของเส้นผมมี ความสัมพันธ์เชิงบวกกับพฤติกรรมการดูแลผมหลังการ ย้อมผม ดังนั้นการเพิ่มความรู้เกี่ยวกับสุขภาพของเส้นผม เป็นการสนับสนุนให้การดูแลผมหลังการย้อมผมดีขึ้นเป็น อย่างมาก (9) ส่วนในประเทศไทยมีการศึกษาเรื่องเกี่ยวกับ พฤติกรรมการเลือกใช้ผลิตภัณฑ์ย้อมผมในนักศึกษา พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามให้ความสำคัญมากกับความปลอดภัย ของผลิตภัณฑ์ และหนึ่งในปัญหาในการเลือกใช้ผลิตภัณฑ์ ย้อมผม คือ ไม่มีพนักงานให้คำแนะนำ ทำให้ขาดข้อมูลที่ ถูกต้อง (10) อย่างไรก็ตามการศึกษาก่อนหน้านี้เกี่ยวกับการ ประเมินความรู้ พฤติกรรม และอาการไม่พึงประสงค์ ของผู้ใช้ผลิตภัณฑ์ย้อมผม พบว่า ผู้ใช้ผลิตภัณฑ์ย้อมผม ส่วนมากยังขาดความรู้ และมีพฤติกรรมการใช้ผลิตภัณฑ์ ย้อมผมที่ไม่เหมาะสม อีกทั้งยังคงจะใช้ผลิตภัณฑ์ย้อมผม ถึงแม้จะเกิดอาการข้างเคียงก็ตาม แต่การศึกษาดังกล่าว เป็นการศึกษากลุ่มประชากรหลายกลุ่มช่วงอายุ โดยยัง ไม่มีรายงานเฉพาะเจาะจงในกลุ่มนักศึกษา (7,8,11,12)

ดังนั้นงานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อสำรวจความรู้ และพฤติกรรมการย้อมผม และอาการไม่พึงประสงค์ที่เกิด จากการใช้ผลิตภัณฑ์ย้อมผมของนักศึกษามหาวิทยาลัยราช ภัฏมหาสารคาม และเพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อความรู้และ พฤติกรรมการใช้ผลิตภัณฑ์ย้อมผม รวมทั้งเพื่อศึกษา ความสัมพันธ์ระหว่างความรู้และพฤติกรรมการใช้ ผลิตภัณฑ์ย้อมผมของกลุ่มตัวอย่างดังกล่าว

วิธีการวิจัย

การศึกษานี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจระหว่างเดือน พฤศจิกายน-ธันวาคม พ.ศ. 2564 โดยมีระเบียบวิธีวิจัยดังนี้

ตัวอย่าง

ประชากร คือ นักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏ มหาสารคามทุกคนที่กำลังศึกษาอยู่ในปีการศึกษา 2564

จำนวน 12,085 ราย การคำนวณขนาดตัวอย่างใช้สูตรในกรณีทราบจำนวนประชากรของ Yamane (13) โดยกำหนดค่าความคลาดเคลื่อนที่ยอมรับได้น้อยกว่าร้อยละ 5 ขนาดตัวอย่างที่ได้ คือ ไม่ต่ำกว่า 387 ราย เกณฑ์คัดเข้า คือ นักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคามที่มีประวัติการยอมผอมอย่างน้อย 1 ครั้งและให้การยินยอมในการตอบแบบสำรวจ ส่วนเกณฑ์การคัดออก คือ ผู้ที่ตอบแบบสอบถามไม่ครบถ้วนสมบูรณ์อย่างมาก

การเลือกตัวอย่างใช้วิธีการแบบบังเอิญ โดยการส่งแบบสอบถามและวัตถุประสงค์ของงานวิจัยในรูปแบบออนไลน์ผ่านโซเชียลมีเดีย เช่น ไลน์ แอปพลิเคชันหรือเฟสบุ๊คของตัวแทนนักศึกษาของแต่ละคณะ ผู้วิจัยตรวจสอบจำนวนผู้ตอบแบบสอบถามอาทิตย์ละ 2-3 ครั้ง และส่งข้อความซ้ำจนกว่าจะได้จำนวนของตัวอย่างตามที่คำนวณไว้

ในการเชิญชวนตัวอย่าง ผู้วิจัยขอให้ตัวอย่างเข้าร่วมโครงการด้วยความสมัครใจ มีการให้ยืนยันความยินยอมและได้สอบถามประวัติการยอมผอมของกลุ่มตัวอย่างก่อนตอบแบบสอบถาม เพื่อให้ได้กลุ่มตัวอย่างที่มีประสบการณ์การยอมผอมเท่านั้น ตัวอย่างเข้าร่วมตอบแบบสอบถามทั้งหมด 438 ราย เมื่อตรวจสอบความสมบูรณ์ของข้อมูล ทำให้ต้องคัดแบบสอบถามออกตามเกณฑ์การคัดออก จำนวน 23 ราย กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล มีจำนวน 415 ราย

เครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล ประกอบด้วยแบบสอบถาม 4 ส่วน ส่วนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคล จำนวน 5 ข้อ ประกอบด้วยคำถามเกี่ยวกับเพศ ระดับการศึกษา คณะที่กำลังศึกษาอยู่ การมีโรคประจำตัว และประวัติการแพ้ยาหรือสารเคมี ส่วนที่ 2 เป็นคำถามวัดความรู้เกี่ยวกับเส้นผมและผลิตภัณฑ์ยอมผอม (ความรู้) จำนวน 15 ข้อ ซึ่งเนื้อหาคำถามเกี่ยวข้องกับโครงสร้างของเส้นผม กฎหมายที่เกี่ยวข้อง คำแนะนำการใช้ผลิตภัณฑ์ยอมผอมที่ถูกต้อง คำถามมีสามตัวเลือก ได้แก่ ใช่ ไม่ใช่ และไม่ทราบ ถ้าตอบถูกต้องจะได้ 1 คะแนน ถ้าตอบผิดหรือไม่ทราบได้ 0 คะแนน

ส่วนที่ 3 เป็นคำถามเกี่ยวกับพฤติกรรมการยอมผอม ประกอบด้วย 2 ตอน ตอนที่ 1 คือ พฤติกรรมในการเลือกผลิตภัณฑ์ยอมผอม จำนวน 6 ข้อ ประกอบด้วยเหตุผลในการยอมผอม ความถี่ในการยอมผอม วิธีการยอม สีสีย้อมที่ใช้

ประเมินในการยอมผอมแต่ละครั้ง และเหตุผลในการเลือกซื้อผลิตภัณฑ์ยอมผอม ตอนที่ 2 สอบถามพฤติกรรมการใช้ผลิตภัณฑ์ยอมผอม จำนวน 10 ข้อ โดยเป็นคำถามเกี่ยวกับขั้นตอนการยอมผอมและการปฏิบัติตามคำแนะนำ คำถามเป็นแบบ 3 ตัวเลือก ได้แก่ ทุกครั้ง บางครั้ง และไม่เคย

ส่วนที่ 4 อาการไม่พึงประสงค์จากการยอมผอมและการจัดการ จำนวน 4 ข้อ ประกอบด้วยคำถามเกี่ยวกับการเกิดอาการไม่พึงประสงค์ อาการที่เกิดขึ้น การรักษาอาการไม่พึงประสงค์ที่เกิดขึ้น และการกลับมายอมผอมอีกครั้ง

แบบสอบถามในงานวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยสร้างขึ้นมาเองจากการทบทวนวรรณกรรม แบบสอบถามผ่านการตรวจสอบความตรงตามเนื้อหาจากผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน ได้แก่ อาจารย์ด้านวิทยาศาสตร์เครื่องสำอาง 2 ท่าน และอาจารย์ด้านระบาดวิทยา 1 ท่าน การประเมินได้ค่าดัชนีความตรงเชิงเนื้อหา 0.8 การประเมินความเที่ยงของเครื่องมือ ในอาสาสมัคร 30 ราย ได้ค่า Cronbach's alpha coefficient ของแบบสอบถามความรู้และพฤติกรรมการใช้ผลิตภัณฑ์ยอมผอม เท่ากับ 0.80 ทั้งสองแบบวัด

การวิเคราะห์ข้อมูล

การสรุปข้อมูลใช้สถิติเชิงพรรณนา การเปรียบเทียบความแตกต่างของความรู้ และพฤติกรรมการยอมผอม ระหว่างกลุ่มจำแนกตามข้อมูลส่วนบุคคลใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว ความสัมพันธ์ระหว่างความรู้และพฤติกรรมการใช้ผลิตภัณฑ์ยอมผอมใช้สถิติ Pearson correlation การศึกษากำหนดความคลาดเคลื่อนชนิดที่ 1 ไว้ที่ 0.05

ผลการวิจัย

ข้อมูลส่วนบุคคล

ตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง (ร้อยละ 73.0) เป็นนักศึกษาชั้นปีที่ 1 (ร้อยละ 34.7) ชั้นปีที่ 2 (ร้อยละ 26.5) ชั้นปีที่ 3 (ร้อยละ 32.8) และชั้นปีที่ 4 (ร้อยละ 6.0) ตัวอย่างเรียนในคณะวิทยาศาสตร์มากที่สุด (ร้อยละ 28.0) มีโรคประจำตัว (ร้อยละ 7.5) และมีประวัติการแพ้ยาหรือสารเคมี (ร้อยละ 2.4) รายละเอียดดังแสดงในตารางที่ 1

ความรู้เกี่ยวกับเส้นผมและผลิตภัณฑ์ยอมผอม

กลุ่มตัวอย่างมีคะแนนเฉลี่ยความรู้ 7.64 ± 3.11 คะแนน (ช่วงคะแนนที่เป็นไปได้ คือ 0-15) ค่าฐานนิยม คือ 10 คะแนน ตัวอย่างมีคะแนนในช่วง 11-15 คะแนน, 5-10

ตารางที่ 1. ข้อมูลส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง (n = 415)

รายการ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
เพศ		
หญิง	303	73.0
ชาย	116	27.0
ระดับการศึกษา		
ชั้นปีที่ 1	144	34.7
ชั้นปีที่ 2	110	26.5
ชั้นปีที่ 3	136	32.8
ชั้นปีที่ 4	25	6.0
คณะที่กำลังศึกษาอยู่		
คณะวิทยาศาสตร์	116	28.0
คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์	96	23.1
คณะศึกษาศาสตร์	60	14.5

ตารางที่ 1. ข้อมูลส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง (n = 415)
(ต่อ)

รายการ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
คณะที่กำลังศึกษาอยู่ (ต่อ)		
คณะวิทยาการจัดการ	52	12.5
คณะนิติศาสตร์	29	7.0
คณะเทคโนโลยีเกษตร	23	5.5
คณะวิศวกรรม	19	4.6
คณะรัฐศาสตร์	18	4.3
คณะเทคโนโลยีสารสนเทศ	2	0.5
ประวัติการแพ้ยาหรือสารเคมี		
ไม่มี	405	97.6
มี	10	2.4

ตารางที่ 2. ความรู้เกี่ยวกับเส้นผมและผลิตภัณฑ์ย้อมผมของกลุ่มตัวอย่าง (n=415)

คำถาม	จำนวน (ร้อยละ)		
	ใช่ ¹	ไม่ ²	ไม่ทราบ ²
1. โครงสร้างของเส้นผม แบ่งออกเป็น 3 ชั้น ได้แก่ ชั้นนอก ชั้นกลาง และแกนผม	187 (45.1)	100 (24.1)	128 (30.8)
2. ชั้นกลางของเส้นผมเป็นที่อยู่ของเมลานินที่เป็นเม็ดสีกำหนดสีผม	153 (36.9)	125 (30.1)	137 (33.0)
3. ผลิตภัณฑ์ย้อมผมมีทั้งหมด 3 ประเภท ได้แก่ ผลิตภัณฑ์ย้อมผมชนิดชั่วคราว ผลิตภัณฑ์ย้อมผมกึ่งถาวร ผลิตภัณฑ์ย้อมผมถาวร	180 (43.4)	94 (22.6)	141 (34.0)
4. ผลิตภัณฑ์ย้อมผมชนิดถาวร เกิดปฏิกิริยาออกซิเดชัน ทำให้เกิดเจดสีผมต่าง ๆ บนเส้นผม	177 (42.7)	159 (38.3)	79 (19.0)
5. สารพาราฟีนีลีนไดอะมีนควรมีอยู่ในผลิตภัณฑ์ย้อมผมไม่เกินร้อยละ 2	103 (24.8)	175 (42.2)	137 (33.0)
6. สารไฮโดรเจนเปอร์ออกไซด์ควรมีอยู่ในผลิตภัณฑ์ย้อมผมไม่เกินร้อยละ 12	193 (46.5)	90 (21.7)	132 (31.8)
7. สารที่ทำให้เกิดอาการแพ้ได้มากที่สุด คือ สารพาราฟีนีลีนไดอะมีน	202 (48.7)	80 (19.3)	133 (32.0)
8. ฉลากของผลิตภัณฑ์ย้อมผมที่มีจำหน่ายในประเทศไทย จำเป็นต้องเป็นฉลากภาษาไทย	320 (77.1)	58 (14.0)	37 (8.9)
9 จำเป็นตรวจสอบสีศีรษะก่อนทุกครั้งว่ามีรอยถลอก พุพองเป็นแผล หรืออักเสบก่อนการย้อมผม	313 (75.4)	59 (14.2)	43 (10.4)
10. ต้องทดสอบการแพ้ ก่อนการย้อมผมทุกครั้ง	303 (73.0)	64 (15.4)	48 (11.6)
11. ไม่สามารถใช้ผลิตภัณฑ์ย้อมผมย้อมบริเวณขนคิ้วและขนตา	235 (56.6)	99 (23.9)	81 (19.5)
12. ต้องใส่ถุงมือขณะย้อมผม ถึงแม้ว่าทดสอบแล้วว่าไม่แพ้ผลิตภัณฑ์ย้อมผมนี้	263 (63.4)	87 (21.0)	65 (15.6)
13. ไม่ควรนวดคลึงหนังศีรษะขณะย้อมผม	137 (33.0)	213 (51.3)	65 (15.7)
14. การย้อมผมควรทิ้งระยะเวลาให้ผลิตภัณฑ์ย้อมผมสัมผัสกับเส้นผมตามที่บริษัทกำหนด	117 (28.2)	218 (52.5)	80 (19.3)
15. ขณะตั้งครรภ์ หรือให้นมบุตรไม่สามารถย้อมผมได้	215 (51.8)	110 (26.5)	90 (21.7)

1: ได้ 1 คะแนน; 2: ได้ 0 คะแนน

ตารางที่ 3. พฤติกรรมการเลือกผลิตภัณฑ์ย้อมผม (n=415)

รายการ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
เหตุผลในการย้อมผม		
สวยงาม	360	86.7
ปกปิดผมขาว	44	10.6
ย้อมผมดำตามกฎหมายของมหาวิทยาลัย	11	2.7
ความถี่		
ย้อมตามใจ	294	70.8
เฉลี่ยทุก 1-2 ปี	121	29.2
วิธีการย้อม		
ย้อมด้วยเพื่อนหรือคนใกล้ชิด	180	43.4
ร้านเสริมสวย	149	35.9
ย้อมด้วยตนเอง	82	19.8
แล้วแต่สถานการณ์	4	1.0
การเลือกสี		
สีน้ำตาล	179	43.1
สีดำ	128	30.8
สีบลอนด์ สีทอง สีเหลือง	46	11.1
สีอื่นๆ	62	15.0
งบประมาณในการย้อมผมแต่ละครั้ง		
น้อยกว่า 500 บาท	296	71.3
500-1,000 บาท	87	21.0
1,000-1,500 บาท	26	6.3
1,500-2,000 บาท	5	1.2
มากกว่า 2,000 บาท	1	0.2
เหตุผลในการเลือกซื้อผลิตภัณฑ์ย้อมผม		
สีที่ต้องการ	184	44.3
ราคาที่เหมาะสม	77	18.6
ยี่ห้อที่ต้องการ	66	15.9
ตามคำแนะนำ	45	10.8
หาซื้อง่าย	42	10.1
โปรโมชั่น	1	0.2

คะแนน และ 0-4 คะแนน อยู่ร้อยละ 15.4, 71.8 และ 12.8 ตามลำดับ คำถามที่มีผู้ตอบมากที่สุด คือ ฉลากของผลิตภัณฑ์ย้อมผมที่มีจำหน่ายในประเทศไทย จำเป็นต้องเป็นฉลากภาษาไทย (ตัวอย่างตอบถูกร้อยละ 77.1) คำถามข้อที่มีผู้ตอบถูกน้อยที่สุด 3 อันดับแรก ได้แก่ สารพาราฟีนิลีนไดอะมีนควรมีอยู่ในผลิตภัณฑ์ย้อมผมไม่เกินร้อยละ 2 (ตอบถูกร้อยละ 42.2) ไม่ควรนวดคลึงหนังศีรษะขณะย้อม

ผม (ตอบถูกร้อยละ 51.3) และการย้อมผมควรทิ้งระยะเวลาให้ผลิตภัณฑ์ย้อมผมสัมผัสกับเส้นผมตามที่บริษัทกำหนด (ตอบถูกร้อยละ 52.5) รายละเอียดดังตารางที่ 2

พฤติกรรมการเลือกผลิตภัณฑ์ย้อมผม

เหตุผลของตัวอย่างในการย้อมผมส่วนใหญ่ คือ เพื่อความสวยงาม (ร้อยละ 86.7) ความถี่ของการย้อมผมคือ ไม่แน่นอนหรือย้อมตามใจชอบ (ร้อยละ 70.8) การย้อมผมทำให้โดยเพื่อนหรือคนใกล้ชิดตัวมากที่สุด (ร้อยละ 43.4) ใช้สีน้ำตาลย้อมมากที่สุด (ร้อยละ 43.1) ในการย้อมผมแต่ละครั้งส่วนใหญ่ใช้งบประมาณน้อยกว่า 500 บาท (ร้อยละ 71.3) สีที่ต้องการเป็นเหตุผลมากที่สุดในการเลือกซื้อผลิตภัณฑ์ย้อมผม (ร้อยละ 44.3) รายละเอียดดังตารางที่ 3

พฤติกรรมการใช้ผลิตภัณฑ์ย้อมผม

จากตารางที่ 4 กลุ่มตัวอย่างมีคะแนนเฉลี่ยพฤติกรรมการใช้ผลิตภัณฑ์ย้อมผมอย่างเหมาะสม 5.25 ± 2.34 คะแนน พิสัยของคะแนนอยู่ในช่วง 0-10 ค่าฐานนิยมคือ 6 คะแนน สัดส่วนของตัวอย่างที่มีระดับพฤติกรรมการใช้ผลิตภัณฑ์ย้อมผมช่วง 8-10, 5-7 และ 0-4 คะแนน คือ ร้อยละ 14.7, 55.4 และ 29.9 ตามลำดับ พฤติกรรมที่กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ปฏิบัติคำแนะนำมากที่สุด 3 อันดับแรก ได้แก่ ใส่ถุงมือขณะย้อมผมทุกครั้ง (ร้อยละ 83.1) ไม่ใช้ผลิตภัณฑ์ย้อมผมย้อมบริเวณขนคิ้วและขนตา (ร้อยละ 69.1) และเมื่อเกิดอาการระคายเคืองจากการใช้ผลิตภัณฑ์ย้อมผม หยุดใช้ทันทีทุกครั้ง (ร้อยละ 68.5) พฤติกรรมที่กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ไม่ปฏิบัติตามคำแนะนำ คือ ไม่ได้ทิ้งระยะเวลาที่ให้สารเคมีสัมผัสกับเส้นผมตามคำแนะนำของผลิตภัณฑ์กำหนดทุกครั้ง (ร้อยละ 68.9) รายละเอียดเป็นดังตารางที่ 4

อาการไม่พึงประสงค์จากการย้อมผม

จากตารางที่ 5 พบว่า ตัวอย่างร้อยละ 21.7 เกิดอาการไม่พึงประสงค์จากการย้อมผม อาการไม่พึงประสงค์ส่วนใหญ่ คือ ผื่นแดง (ร้อยละ 52.2) ตัวอย่างส่วนใหญ่ไม่ได้ทำการรักษาอาการไม่พึงประสงค์ที่เกิดขึ้น (ร้อยละ 54.4) นอกจากนี้ ยังพบว่า หลังจากหายจากอาการไม่พึงประสงค์แล้ว สัดส่วนของตัวอย่างที่กลับมาย้อมโดยใช้ผลิตภัณฑ์ย้อมผมชนิดใหม่และที่ไม่กลับมาย้อมในมีขนาดที่ใกล้เคียง

ตารางที่ 4 พฤติกรรมการใช้ผลิตภัณฑ์ย้อมผม (n=415)

คำถาม	จำนวน (ร้อยละ)		
	ปฏิบัติทุกครั้ง ¹	ปฏิบัติบางครั้ง ²	ไม่ปฏิบัติ ²
1. การอ่านฉลากและคำแนะนำในการย้อมผมจากข้างกล่องหรือเอกสารที่แนบมาพร้อมยาย้อมผมอย่างละเอียด	276 (66.5)	134 (32.3)	5 (1.2)
2. การตรวจสอบสีระยว่ามียอยถลอก พุพองเป็นแผล หรืออักเสบก่อนการย้อมผม	262 (63.1)	128 (30.9)	25 (6.0)
3. การทดสอบการแพ้ ก่อนการย้อมผม	174 (41.9)	156 (37.6)	85 (20.5)
4. การทดสอบการแพ้โดยการทาครีมย้อมผมบริเวณหนังหู หรือข้อพับ	159 (38.3)	207 (49.9)	49 (11.8)
5. การไม่ใช้ผลิตภัณฑ์ย้อมผมย้อมบริเวณหนังคิ้วและขนตา	287 (69.1)	63 (15.2)	65 (15.7)
6. การใส่ถุงมือขณะย้อมผม	345 (83.1)	61 (14.7)	9 (2.2)
7. การไม่หวดคลึงหนังศีรษะเพื่อให้น้ำยาย้อมผมกระจายไปทั่ว	74 (17.8)	173 (41.7)	168 (40.5)
8. การทิ้งระยะเวลาที่ให้สารเคมีสัมผัสกับเส้นผมตามคำแนะนำของผลิตภัณฑ์กำหนด	16 (3.9)	113 (27.2)	286 (68.9)
9. การไม่ผสมผลิตภัณฑ์ย้อมผมต่างชนิดเข้าด้วยกัน เพื่อให้ได้สีสันทตามที่ต้องการ	146 (35.2)	127 (30.6)	142 (34.2)
10. เมื่อเกิดอาการระคายเคืองจากการใช้ผลิตภัณฑ์ย้อมผม หยุดใช้ทันที	284 (68.5)	91 (21.9)	40 (9.6)

1: ได้ 1 คะแนน; 2: ได้ 0 คะแนน

กัน (ร้อยละ 48.9 และ 51.1 ตามลำดับ) รายละเอียดเป็นดังตารางที่ 5

ปัจจัยที่มีผลต่อความรู้

ตารางที่ 6 แสดงปัจจัยที่มีผลต่อความรู้เกี่ยวกับเส้นผมและผลิตภัณฑ์ย้อมผม เพศหญิงมีความรู้ มากกว่า

เพศชายอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($P < 0.001$) ระดับการศึกษา ขณะที่กำลังศึกษาอยู่ โรคประจำตัว และประวัติการแพ้ผลิตภัณฑ์ย้อมผมไม่มีผลต่อความรู้เกี่ยวกับเส้นผมและผลิตภัณฑ์ย้อมผมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($P > 0.05$) รายละเอียดเป็นดังตารางที่ 6

ตารางที่ 5. อาการไม่พึงประสงค์จากการย้อมผม

รายการ	จำนวนคน	ร้อยละ
เกิดอาการไม่พึงประสงค์จากการย้อมผม (จากตัวอย่างทั้งหมด 415 คน)	90	21.7
อาการไม่พึงประสงค์ที่เกิดขึ้น (n=90)		
ผมร่วง	47	52.2
คันบริเวณหนังศีรษะ	27	30.0
แสบร้อน/ระคายเคือง	14	15.6
ผื่น	2	2.2
การรักษา (n=90)		
ไม่ทำอะไรเลย	49	54.4
พบแพทย์	26	28.9
ซื้อยาทานเอง	15	16.7
การกลับมาย้อมผมอีกครั้ง หลังจากอาการไม่พึงประสงค์หายดีแล้ว (n=90)		
กลับมาย้อม	44	48.9
ไม่กลับมาย้อม	46	51.1

ตารางที่ 6. ปัจจัยที่มีผลต่อความรู้เกี่ยวกับเส้นผมและผลิตภัณฑ์ย้อมผม (n=415)

ปัจจัยส่วนบุคคล	ความรู้เฉลี่ย±SD	P
เพศ		<0.001
หญิง	8.13±2.87	
ชาย	6.35±3.40	
ระดับการศึกษา		0.954
ชั้นปีที่ 1	7.57±3.40	
ชั้นปีที่ 2	7.79±3.15	
ชั้นปีที่ 3	7.62±2.86	
ชั้นปีที่ 4	7.64±2.68	
คณะที่กำลังศึกษาอยู่		0.597
คณะวิทยาศาสตร์	8.07±3.09	
คณะมนุษยศาสตร์และสังคมฯ	7.86±2.86	
คณะศึกษาศาสตร์	7.43±2.94	
คณะวิทยาการจัดการ	7.33±3.35	
คณะนิติศาสตร์	7.45±3.61	
คณะเทคโนโลยีเกษตร	7.13±3.03	
คณะวิศวกรรม	7.32±2.11	
คณะรัฐศาสตร์	7.06±4.47	
คณะเทคโนโลยีสารสนเทศ	5.00±2.83	
โรคประจำตัว		0.061
ไม่มี	7.59±2.88	
มี	8.47±1.87	
ประวัติการแพ้		0.289
ไม่มี	7.64±3.14	
มี	7.90±2.23	

ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรม

เพศหญิงมีพฤติกรรมการใช้ผลิตภัณฑ์ย้อมผมที่เหมาะสมกว่าเพศชาย ($P<0.001$) ส่วนระดับการศึกษา คณะที่กำลังศึกษาอยู่ โรคประจำตัว และประวัติการแพ้ ไม่มีผลต่อพฤติกรรมดังกล่าว (ตารางที่ 7) สหสัมพันธ์ระหว่างความรู้ และพฤติกรรมการใช้ผลิตภัณฑ์ย้อมผมเท่ากับ 0.35 ($P<0.001$)

การอภิปรายผล

กลุ่มตัวอย่างมีคะแนนเฉลี่ยความรู้เกี่ยวกับเส้นผมและผลิตภัณฑ์ย้อมผม เท่ากับ 7.64 ± 3.11 คะแนน (เต็ม

ตารางที่ 7. ปัจจัยที่มีผลพฤติกรรมการใช้ผลิตภัณฑ์ย้อมผม (n=415)

ปัจจัยส่วนบุคคล	พฤติกรรมเฉลี่ย±SD	P
เพศ		<0.001
หญิง	5.59±2.14	
ชาย	4.33±2.63	
ระดับการศึกษา		0.570
ชั้นปีที่ 1	5.32±2.44	
ชั้นปีที่ 2	5.41±2.17	
ชั้นปีที่ 3	5.14±2.48	
ชั้นปีที่ 4	4.76±1.74	
คณะที่กำลังศึกษาอยู่		0.101
คณะวิทยาศาสตร์	5.80±2.29	
คณะมนุษยศาสตร์และสังคมฯ	5.10±2.32	
คณะศึกษาศาสตร์	4.95±2.35	
คณะวิทยาการจัดการ	4.96±2.54	
คณะนิติศาสตร์	5.34±2.55	
คณะเทคโนโลยีเกษตร	4.78±2.33	
คณะวิศวกรรม	4.79±2.15	
คณะรัฐศาสตร์	5.56±1.76	
คณะเทคโนโลยีสารสนเทศ	2.5±0.71	
โรคประจำตัว		0.924
ไม่มี	5.26±2.35	
มี	5.19±2.36	
ประวัติการแพ้		0.679
ไม่มี	5.29±2.33	
มี	3.50±2.54	

15 คะแนน) คำถามที่มีตัวอย่างตอบผิดมากที่สุด คือ สารพาราฟีนีลีนไดอะมีนควรมีอยู่ในผลิตภัณฑ์ย้อมผมไม่เกินร้อยละ 2 ซึ่งสารนี้เป็นส่วนประกอบสำคัญในผลิตภัณฑ์ย้อมผมที่ทำให้เกิดสีต่าง ๆ บนเส้นผม หลังจากการเกิดปฏิกิริยาออกซิเดชันกับไฮโดรเจนเปอร์ออกไซด์ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Mukda พบว่า ตัวอย่างส่วนใหญ่ (ร้อยละ 91.6) ไม่มีความรู้ ว่า สารเคมีในยาย้อมผมโดยเฉพาะพาราฟีนีลีนใช้ได้ไม่เกินร้อยละ 6 (11) งานวิจัยนี้ได้รับการตีพิมพ์เมื่อ พ.ศ. 2551 แต่ปัจจุบันประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง กำหนดชื่อ ปริมาณ และเงื่อนไขของวัตถุที่อาจใช้เป็นส่วนผสมในการผลิตเครื่องสำอาง พ.ศ. 2561 ได้กำหนด

ปริมาณของสารพาราฟีนีลีนไดอะมีนสำหรับผลิตภัณฑ์สำหรับย้อมผมประเภท oxidative ไม่เกินร้อยละ 2 (14)

จากการสำรวจพบว่า เหตุผลในการย้อมผมของตัวอย่างส่วนใหญ่ คือ เพื่อความสวยงาม (ร้อยละ 86.7) การย้อมผมเพื่อความสวยงามเป็นการสร้างความมั่นใจสอดคล้องกับงานวิจัยของ Beresniak ที่พบว่า การเปลี่ยนสีผมทำให้ผู้ย้อมมั่นใจในตัวเองมากขึ้น และเพิ่มคุณภาพชีวิตให้แก่ผู้ใช้ผลิตภัณฑ์ย้อมผม (2) นอกจากนี้ยังพบว่าตัวอย่างส่วนใหญ่นิยมย้อมผมสีน้ำตาลมากที่สุด (ร้อยละ 43.1) โดยเลือกให้เพื่อนหรือคนใกล้ชิดย้อมผมให้ (ร้อยละ 43.4) งบประมาณในการย้อมผมของตัวอย่างส่วนใหญ่ คือน้อยกว่า 500 บาทต่อครั้ง (ร้อยละ 71.3) ปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกซื้อผลิตภัณฑ์ย้อมผม คือ สีที่ต้องการและราคาที่เหมาะสม อาจกล่าวได้ว่า การให้เพื่อนหรือคนใกล้ชิดย้อมผมให้เป็นการลดค่าใช้จ่ายซึ่งสอดคล้องกับการค้นคว้าอิสระของ Radchawat นอกจากนี้พบว่า สีของน้ำยาเปลี่ยนสีผมที่ผู้บริโภคตัดสินใจซื้อมากที่สุด คือ สีน้ำตาล แต่ไม่สอดคล้องในเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกซื้อผลิตภัณฑ์ย้อมผม คือ การส่งเสริมทางการตลาด รองลงมาคือ ราคา สินค้าและสถานที่ (15) รวมถึงการค้นคว้าอิสระของ Sombunsakdikul พบว่า ปัจจัยทางการตลาดที่มีอิทธิพลต่อการเลือกซื้อผลิตภัณฑ์เปลี่ยนสีผมของผู้บริโภค คือ ด้านสถานที่ รองลงมาคือ ด้านผลิตภัณฑ์และด้านราคา ตามลำดับ (16)

พฤติกรรมการใช้ผลิตภัณฑ์ย้อมผมที่ตัวอย่างส่วนใหญ่ไม่ปฏิบัติตามคำแนะนำของผู้ผลิต คือ การทิ้งระยะเวลาที่ให้สารเคมีสัมผัสกับเส้นผมตามคำแนะนำของผลิตภัณฑ์กำหนด ซึ่งสอดคล้องการวิจัยของ Sudtim, Chaijinda, Wongradtanachai ที่พบว่า ช่างเสริมสวยส่วนใหญ่ไม่ทิ้งระยะเวลาการย้อมผมของลูกค้าตามคำแนะนำของฉลาก (6) โดยฉลากของผลิตภัณฑ์ย้อมผมแนะนำการทิ้งระยะเวลาให้เส้นผมให้สัมผัสสารเคมี ประมาณ 30-40 นาที การทิ้งระยะเวลาการย้อมผมของลูกค้าตามคำแนะนำของฉลาก เป็นพฤติกรรมไม่ควรปฏิบัติ เนื่องจากการทิ้งไว้นานอาจก่อให้เกิดอันตรายได้ นั่นคือสารพาราฟีนีลีนไดอะมีนที่อยู่ในสภาวะต่าง (pH 8-11) ทำให้ชั้นนอกของเส้นผมบวมและพองขึ้น ทำให้สีซึมผ่านเข้าสู่เส้นผมได้ แต่จะทำให้ผมหยابกระด้างและอาจจะก่อให้เกิดอาการระคายเคืองต่อหนังศีรษะ สำหรับสารไฮโดรเจนเปอร์ออกไซด์ ซึ่งเป็นสารเร่งให้เกิดปฏิกิริยาออกซิเดชัน จะทำให้ผมแห้งและทำลายเส้นผม (17)

อาการไม่พึงประสงค์ที่เกิดจากการใช้ผลิตภัณฑ์ย้อมผมที่พบส่วนใหญ่ คือ อาการผื่นแดง (ร้อยละ 52.2) กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ไม่ได้รักษาอาการไม่พึงประสงค์ที่เกิดขึ้น (ร้อยละ 54.4) นอกจากนี้ ยังพบว่าหลังจากหายจากอาการไม่พึงประสงค์แล้ว สัดส่วนตัวอย่างที่กลับมาย้อมผมอีกครั้งด้วยผลิตภัณฑ์ย้อมผมยี่ห้อใหม่และที่ไม่กลับมาย้อมอีกเลย มีจำนวนที่ใกล้เคียงกัน (ร้อยละ 48.9 และ 51.1 ตามลำดับ) ซึ่งไม่สอดคล้องกับวิจัยของ Gupta และงานวิจัยของ Kim, Jung, Kang ที่พบว่า อาการไม่พึงประสงค์ที่พบส่วนใหญ่ คือ อาการคัน และหลังจากหายจากอาการไม่พึงประสงค์แล้วกลุ่มตัวอย่างจะกลับมาย้อมผมอีกครั้ง (ร้อยละ 88.9 และ 80.2 ตามลำดับ) (7-8)

เพศหญิงมีความรู้เกี่ยวกับเส้นผมและผลิตภัณฑ์ย้อมผม และมีพฤติกรรมการใช้ผลิตภัณฑ์ย้อมผมที่ดีกว่าเพศชายอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($P < 0.001$ ทั้งสองตัวแปร) ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Dittthapon, Techametheekul, Chollakup ที่พบว่า เพศมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการใช้ผลิตภัณฑ์ย้อมผม (18)

ความรู้ มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการใช้ผลิตภัณฑ์ย้อมผมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($P < 0.001$) ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ Puziaawati ในวัยรุ่นผู้หญิงในเมืองกัมพูชาของประเทศไทยอินโดนีเซีย ที่พบว่า ความรู้เกี่ยวกับสุขภาพผมที่ดีมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับพฤติกรรมการดูแลผมหลังการย้อมผม ดังนั้นการเพิ่มความรู้เกี่ยวกับสุขภาพผมที่ดีเป็นการสนับสนุนการดูแลผมหลังการย้อมผมเป็นอย่างมาก (9) อาจกล่าวได้ว่า ความรู้ที่ดีส่งผลให้มีพฤติกรรมที่ดีด้วย

งานวิจัยนี้เลือกกลุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญ ดังนั้นจึงมีโอกาสเกิดอคติในการเลือกตัวอย่าง ดังนั้นในการศึกษาต่อไป อาจต้องใช้วิธีการสุ่มอย่างง่ายหรือสุ่มเลือกอย่างเป็นระบบเพื่อให้เกิดความมั่นใจในการเป็นตัวแทนมากขึ้น การวิจัยยังไม่ได้ นอกจากนี้ การศึกษาในมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคามไม่ได้เป็นตัวแทนของสถาบันการศึกษาในประเทศไทย จึงควรทำการศึกษาในสถาบันการศึกษาอื่น ๆ เพิ่มเติม

สรุป

ตัวอย่างส่วนใหญ่ยังมีความรู้เกี่ยวกับเส้นผมและผลิตภัณฑ์ย้อมผมและพฤติกรรมการใช้ผลิตภัณฑ์ย้อมผมที่ไม่เพียงพอเกี่ยวกับการย้อมผม และยังใช้ผลิตภัณฑ์ย้อมผม

แม้ว่าจะเกิดอาการไม่พึงประสงค์ เพศหญิงมีความรู้เกี่ยวกับเส้นผมและผลิตภัณฑ์ย้อมผม และมีพฤติกรรมการใช้ผลิตภัณฑ์ย้อมผมที่ดีกว่าเพศชาย ความรู้เกี่ยวกับเส้นผมและผลิตภัณฑ์ย้อมผมมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการใช้ผลิตภัณฑ์ย้อมผมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ดังนั้นควรให้ความสำคัญในการให้ความรู้เกี่ยวกับเส้นผมและผลิตภัณฑ์ย้อมผมและพฤติกรรมการใช้ผลิตภัณฑ์ย้อมผมที่เหมาะสมกับนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

เอกสารอ้างอิง

1. Patzer GL. improving self-esteem by improving physical attractiveness. *J Esthet Restor Dent* 1997; 9: 44-6.
2. Beresniak A. Assessing the hair colorings' impact on quality of life. *J Cosmo Trichol* 2015; 1: 1-6.
3. Khuntinanon P, Sunthorntham P, Srichard S. A follow-up study of adverse effect on cosmetic use. *Thai Food and Drug Journal*. 2022; 9: 29-35.
4. Durán B, Romero-Pérez D, Salvador J. Allergic contact dermatitis due to paraphenylenediamine: An update. *Actas Dermosifiliogr* 2018; 109: 602-9.
5. Eberle C, Sandler D, Taylor K. White A. Hair dye and chemical straightener use and breast cancer risk in a large US population of black and white women. *Int J Cancer* 2020; 147: 383-91.
6. Sudtim K, Chaijinda K, Wongratanachai A. A survey of hair dye products in beauty salon that comply with law. *Thai Food and Drug Journal*. 2015; 26: 51-60.
7. Gupta M. A study of knowledge, attitude and practices regarding hair dye use among general population. *Dermatol Online J* 2018; 9: 15-8
8. Kim J, Jung H, Kang H. A survey of the awareness, knowledge and behavior of hair dye use in a Korean population with gray hair. *Ann Dermatol* 2012; 24: 274-9.
9. Puziaawati IN. Relationship of hair health knowledge with hair care behavior post-hair dye (case study of adolescent women in Bojong Village, Pamagersari Village, Bogor Regency). *Jurnal Tata Rias* 2021: 11; 1-12
10. Jongkonkitwarachai W, Junpo W. Behavior of choosing hair color products in the case of Silpakorn University students, Phetchaburi Information Campus [master thesis]. Phetchaburi: Silpakorn University; 2010.
11. Mukda N. Hair dye use knowledge and behaviors of people in Pakkret district, Nontaburi province. Nonthaburi: Institute for Research and Development, Sukhothai Thammathirat University; 2018.
12. Patel D, Narayana S, Krishnaswamy B. Trends in use of hair dye: A cross-sectional study. *Int J Trichology* 2013; 5: 140-3
13. Taro Y. Statistics: An introductory statistics. 2nd ed. New York: Harper & Row; 1973.
14. Public Health Ministerial Declaration No. 135 in 2018 on prescribing the name, quantity and conditions of substances that may be used as ingredients in cosmetic production. Royal Gazette No. 135, Part 54D special (April 29, 2018).
15. Radchawat, P. Factor affecting consumer buying decision on hair coloring products at shopping centers in pathumwan district, Bangkok metropolitan [independent study]. Pathomthani: Rajamangala University of Technology Thanyaburi; 2011.
16. Sombunsakdikul, S. Factors influencing the purchase decision of hair color products among women in Bangkok [independent study]. Bangkok: Chulalongkorn University; 2003.
17. Anuntasinkul N, Mheethong S, Threesawanon C. Hair dye product. Bangkok: The Agricultural Cooperative Federation of Thailand; 2015.
18. Ditthapon N, Techametheekul KW, Chollakup R. Factors affecting consumers' purchase decisions on gray hair coloring products. The 57th Kasetsart University Annual Conference; 2019 Jan 29- Feb 1; Bangkok, Thailand. Kasetsart University; 2009. p. 653-60.